interpress
NASIL BİR EKONOMİ
HAFTADA 6 GÜN ULUS...
İSTANBUL
EKONOMİ
Yayın Tarihi : 24.02.2026
Sayfa : 1
Medya Tiraj : 42297
StxCm : 423,27

"Aspirin değil, akıllı ilaç tedavisine ihtiyaç var"

Reel sektör gündemi

Bahçıvan: Enflasyonla mücadelede doğru adrese müdahale edilmesi gerekiyor

"Türkiye'nin ekonomik omurgasındaki temel problem gıda enflasyonudur"

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Başkanı Erdal Bahçıvan, dünyada artan belirsizliklerle birlikte ve yeni teknolojiler üzerinden büyük değişim dönemi yaşandığına işaret ederek, 2020'lerin sorunlarının 1990'ların bakış açısıyla çözülemeyeceğine dikkat çekti. "Gıda enflasyonunu Türkiye'nin gerçek enflasyonu" olarak niteleyen Bahçıvan, faiz indiriminin yolunun da para politikasından önce tarım politikasından geçtiğini söyledi. Bahçıvan, temel mallarda yüzde 17'lere gelen enflasyonun gıdada yüzde 30'a yakın seviyelerde bulunduğuna işaret ederek, bu durumun faiz indirimini zorlaştırdığını kaydetti. İSO Başkanı, "Tarımın yanlış yönetilmesinin, kira ve eğitim enflasyon maliyetini sanayiciler olarak biz üstleniyoruz. Artık genel bir 'aspirin' yaklaşımıyla değil, 'akıllı ilaç' tedavisiyle hareket etmemiz gerekiyor" diye konuştu. Bahçıvan, KDV'nin fiilen sanayicinin vergisi haline geldiğini de savunarak ABD'dekine benzer bir sisteme geçilmesi gerektiğini dile getirdi.

MERVE YİĞİTCAN / 02

İSO Başkanı Bahçıvan, gündem konularına ilişkin olarak EKONOMİ gazetesine kapsamlı açıklamalarda bulundu.

TÜRKİYE'NİN GERÇEK ENFLASYONU GIDADIR

"Tarımı çözmeden enflasyon düşmez"

İSO Başkanı Erdal Bahçıvan, 90'ların bakış açısıyla 2020'lerin sorunlarının çözülemeyeceğini belirterek, enflasyon meselesinde kitabın ortasından konuştu. "Türkiye'nin gerçek enflasyonu gıdadır" diyen Bahçıvan, çözümün tarımsal reformlarla geleceğine dikkat çekti.

MERVE YİĞİTCAN

"Dünya bu kadar hızlı değişirken, 1990'ların bakış açısıyla 2020'lerin sorunlarını çözemeyiz... Düşünce kalıplarımızı değiştirmemiz şart. Geçmişin paradigmalarıyla hareket edersek dünya bizden uzaklaşır. Bu bir zihinsel devrim meselesi..."

Bu sözler İstanbul Sanayi Odası (İSO) Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçıvan'a ait. İSO'nun Odakule'deki merkez binasında EKONOMİ gazetesini ağırlayan Bahçıvan, burada ekonomik görünüme yönelik çarpıcı açıklamalarda ve tespitlerde bulunurken, ısrarla 'güncel kalmanın' önemine vurgu yaptı. Bahçıvan enflasyondan vergiye kadar her sorunun tespiti ve çözümünde 'iklime uygun' bir bakış açısının elzem olduğu uyarısında bulundu.

Değerlendirmelerine dünyanın içinden geçtiği sürecin ana hatlarıyla fotoğrafını çekerek başlayan Bahçıvan, "Dünyadaki gidişatı öngörmenin bu kadar zor olduğu bir dönemi bizim yaş kuşağımız daha önce hiç yaşamamıştır" dedi. İkinci Dünya Savaşı sonrası kurulan düzenin temel değerlerinin yeniden yazıldığı bir sürece girildiğini söyleyen Bahçıvan, bir tarafta savunma, güvenlik ve korunma reflekslerinin arttığı, diğer tarafta ise yapay zekâ ve teknoloji kaynaklı, öngörülerinin bile insanları ürküttüğü bir değişim yaşandığını anlattı.

90'ların paradigmalarıyla tartışıyoruz

Böyle bir dönemde 'zihinsel berraklığın' önemine dikkat çeken Bahçıvan, "Eğer bu berraklığı kaybedersek birey olarak da, kurum olarak da, ülke olarak da fırsatları kaçırıp tehditlerin altında kalabiliriz. Tartışmalara başlarken dünyayı doğru okumamız gerekiyor" dedi. Bu noktada bir eleştiri getiren Bahçıvan, "Ne yazık ki Türkiye'de hala 90'ların paradigmasıyla tartışmalar yapıyoruz" şeklinde konuştu. Sanayide de dünün çözümleriyle bugünün sorunlarını halletmenin mümkün olmadığının altını çizen Bahçıvan, buna örnek olarak da döviz kuru tartışmalarını gösterdi. "Döviz kuru elbette etkilidir; ancak tek başına çözüm değildir" diyen Bahçıvan, "Sadece kur üzerinden yapılan değerlendirmeler bizi 2000'li yılların başına götürür. O dönem ihracat ve rekabetçilik büyük ölçüde kur üzerinden okunuyordu. Bugün ise verimlilik, teknoloji, katma değer, finansman yapısı ve küresel entegrasyon çok daha belirleyici unsurlar" dedi.

Sanayi kendine ait enflasyonu düşürdü

Bundan hareketle konuyu enflasyon tartışmalarına getiren Bahçıvan, Türkiye'nin gündeminden bir türlü düşmeyen enflasyon sorununda da çözümün yanlış yerlerde arandığını anlattı. 'Sanayiye ait olan enflasyon' olarak kabul edilen temel mal enflasyonunun bugün yüzde 17,7 seviyesine indiğini vurgulayan Bahçıvan, ancak sepetin geri kalanında tablonun farklı olduğunu dile getirdi. Enflasyonun ana sürükleyicileri olarak kira ve eğitim kalemlerinin gösterilmesinin sorunun çözümüne katkı sağlamadığına değinen Bahçıvan, "Türkiye'nin enflasyonu, toplumun enflasyonu gıda enflasyonudur" diyerek tartışmalara farklı bir boyut kazandırdı. Aralık 2025 itibarıyla Türkiye'nin gıda enflasyonunun yüzde 28,3 olduğunu, OECD sıralamasında Türkiye'nin ardından gelen ikinci sıradaki Estonya'nın ise gıda enflasyonunun yüzde 5,6 seviyesinde olduğunu hatırlatan Bahçıvan, aradaki farkı 'dramatik' olarak yorumladı.

"Eğitim ya da sağlık harcaması herkesin gündelik hayatında aynı yoğunlukta yok; ama gıda yüzde 100'ün hayatında var" diyen Bahçıvan, gıda enflasyonunu çözmeden beklentileri kalıcı biçimde aşağı çekmenin mümkün olmadığını vurguladı. Türkiye'nin enflasyonun sosyolojik ve psikolojik olarak da tarım üzerinden beslendiğine dikkat çeken Bahçıvan, şu ifadeleri kullandı: "Biz ise çoğu zaman Merkez Bankası'nın faizine odaklanıp asıl kaynağı kaçırıyoruz. Türkiye bu sorunu çözemeyecek kadar basiretsiz değildir. Savunma sanayiinde, enerjide, havacılıkta mesafe kat eden bir ülke domatesi, biberi, eti, sütü çözemeyecek kadar aciz değildir. Türkiye'nin ekonomik omurgasındaki temel problem tarım ve gıdadan gelen problemdir. Matematik ortada: Temel mal enflasyonu yüzde 17–17,5 bandına gelmiş. Eğer gıda enflasyonunu OECD'de ikinci sıradaki ülkenin yüzde 5,5 seviyesine indirebilsek, Türkiye'nin genel enflasyonu 15–18 bandına geriler. Bu da Merkez Bankası'nın yaklaşık 15 puan faiz indirebilmesi anlamına gelir. Yani faiz indiriminin yolu para politikasından önce tarım politikasından geçiyor."

Enflasyona aspirin değil akıllı ilaç lazım

Bugün uygulanan yüksek faiz politikasının büyük ölçüde gıda kaynaklı enflasyonla mücadele için devrede olduğunu, ancak bunun en ağır bedelini sanayinin ödediğini anlatan Bahçıvan, "Kendine ait enflasyonu düşürmüş olan sanayiye, başka alanlardan kaynaklanan sorunların ilacını uygulamaya devam ederseniz, o 'hücre' bir süre sonra zayıflar ve asıl çözmek istediğiniz problemi daha da büyütebilir.

Artık genel bir 'aspirin' yaklaşımıyla değil, 'akıllı ilaç' tedavisiyle hareket etmemiz gerekiyor. Yeni dönemin teşhisini koyup, yeni nesil politika araçlarıyla hareket etmemiz şart" ifade edildi.

Enflasyonu yenmek için su reformu şart ama su yönetiminin sahibi yok

Gıda enflasyonun çözümüne ilişkin önerilerini merak ettiğimiz Bahçıvan, bu noktada "Türkiye'nin en önemli sorunu sudur" tespitiyle anlatmaya başladı. Suyun en az savunma ve enerji kadar hayati bir başlık olduğunu söyleyen Bahçıvan, "Eğer Türkiye'de gerçek bir reform yapılacaksa, bunun su yönetiminden başlaması gerekir. Çünkü Türkiye'de su yönetiminin net bir sahibi yok. Enerjiyi kim yönetiyor dediğinizde cevabı var. Savunma sanayii dediğinizde bir başkanlığı var. Havacılıkta kurumsal yapı belli. Peki suyu kim yönetiyor? Bu sorunun net bir cevabı yok. Bu kadar stratejik bir kaynağın dağınık bir yapı içinde yönetilmesi kabul edilebilir değil" dedi. Türkiye'de kullanılabilir suyun yaklaşık yüzde 70'inin tarımda kullanıldığını aktaran Bahçıvan, "Suyu doğru yönetebilirsek tarımın temel problemlerinin önemli bir kısmını çözmeye başlarız. Tarımsal verimlilik, ürün planlaması, maliyet yapısı doğrudan suyla bağlantılıdır. Su stratejisini doğru kurmadan tarımda kalıcı bir başarı sağlanamaz. Benim önerim, suyu müstakil yönetecek bir yapısal reforma gidilmesidir. Bu bir Su Bakanlığı olabilir ya da Cumhurbaşkanlığı'na bağlı güçlü bir Su İşleri Başkanlığı kurulabilir. Hatta bir adım daha ileri gidiyorum: Türkiye'de bir Su Vakfı kurulmalı" diye konuştu.

Suyu neden belediyeler satıyor!

Su konusunun belediyelerin rutin hizmet alanı olarak görülemeyecek kadar ulusal güvenlik ve ekonomik istikrar meselesi olduğunun altını çizen Bahçıvan, şöyle devam etti: "Elektriği belediye mi satıyor? Hayır. Enerji ulusal ölçekte düzenleniyor ve yönetiliyor. Peki suyu neden belediyeler satıyor? Bu modelin tartışılması gerekiyor. Suyun fiyatlaması, yatırımı, arıtımı ve dağıtımı neden stratejik bir merkezi planlama içinde ele alınmıyor? Bu kadar hayati bir kaynağın yerel bütçe dengelerine bağlı bir kalem gibi değerlendirilmesi doğru değil. Enerjideki başarının önemli bir kısmı özel sektör dinamizmi ve doğru regülasyonla sağlandı. Suda ise benzer bir vizyon neredeyse hiç konuşulmuyor. Oysa su arıtma, su taşıma, denizden su elde etme gibi alanlarda büyük bir teknoloji ve yatırım potansiyeli var. Türkiye bu alanda yerli sanayi hikâyesi yazabilir."

KDV, Türkiye'de fiilen üreticinin ve sanayicinin vergisi haline gelmiştir

İSO Başkanı Erdal Bahçıvan, gıda enflasyonu konusunda ne kadar açık ve keskin se, vergi konusunda da sorunların tespiti ve çözüm yolları üzerinde o kadar netti. Vergi konusunda Türkiye'nin iki temel reforma ihtiyacı olduğunu savunan Bahçıvan, bunları "KDV'nin köklü biçimde kaldırılarak nihai tüketim aşamasında tahsil edilen bir sisteme geçilmesi" ve "Ücretlilerin vergi sisteminin daha adil ve belgeye dayalı bir yapıya kavuşturulması" olarak gösterdi. "Mevcut haliyle KDV, Türkiye açısından dönemini kapatmış bir vergi metodolojisidir" diyen Bahçıvan, "Uygulama biçimi itibarıyla KDV, Türkiye'de fiilen üreticinin ve sanayicinin vergisi haline gelmiştir. Bugün hangi sektöre bakarsanız bakın şirketlerin devletten KDV alacağı vardır. Gümrükten hammadde getiriyorsunuz, peşin KDV ödüyorsunuz. Makine getiriyorsunuz, peşin KDV ödüyorsunuz. Üretim sürecinin her aşamasında KDV finansman yükü sanayicinin üzerinde kalıyor. Bu sistem, Türk sanayisini ciddi bir fon kaybına uğratıyor. Net söylüyorum: KDV mevcut haliyle rekabet gücümüzü olumsuz etkileyen bir yapıya dönüşmüştür. Bu modeli artık tartışmamız gerekiyor. Amerika'da KDV yok; 'sales tax' denilen bir sistem var. Tüketici ürünü satın aldığı anda vergiyi görüyor ve ödüyor. Türkiye'de de benzer bir sisteme geçilmeli" ifadelerini kullandı.

Daha parayı kazanmadan vergisi kesilen tek kesim ücretliler

Vergi konusunda ikinci reform alanı olarak çalışanların vergi sistemini gösteren Bahçıvan, "Toplumda parayı daha kazanmadan vergisi kesilen tek kesim ücretlilerdir. Bu yapının da yeniden ele alınması gerekiyor" dedi. Ücretlilerin gelir vergisi yükünün daha dengeli hale getirilmesi gerektiğini ve belgeye dayalı gider sisteminin güçlendirilmesi gerektiğini dile getiren Bahçıvan, "Kayıtlı ekonominin bu kadar arttığı, yapay zeka ve dijital denetim imkanlarının bu kadar geliştiği bir dönemde, tüketim üzerinden daha güçlü bir otokontrol mekanizması kurulabilir. İnsanlar belge topladıkça hem kayıtlı ekonomi güçlenir hem de gelir–gider dengesi üzerinden daha adil bir vergileme sağlanır. Bugün 100 lira brüt ücret alan bir çalışanın cebine 60 lira giriyorsa, bu algıyı da düzeltmemiz gerekir. Vergi yapısı hem üreticiyi hem de çalışanı boğmadan, ama kayıt dışılığı da teşvik etmeden yeniden tasarlanabilir. Böyle bir reform, hem toplumsal rahatlama sağlar hem de tüketim üzerinden alınan verginin tabanını genişletir" diye konuştu.

İSO Başkanı Erdal Bahçıvan EKONOMİ Gazetesi Yönetim Kurulu başkanı Hakan Güldağ, EKONOMİ Gazetesi Genel Koordinatörü Vahap Munyar, EKONOMİ Gazetesi Yayın Kurulu Başkanı Şeref Oğuz ile EKONOMİ Gazetesi Muhabiri Merve Yiğitcan'ı Oda'nın genel merkezinde konuk etti.

AB konusunda 'onlar büyük, biz küçük' kompleksini bırakmalıyız

İSO Başkanı Bahçıvan, makro ölçekte bugün Türkiye açısından en kritik başlığın AB ile Gümrük Birliği sürecinin mutlak surette yeniden gözden geçirilmesi olduğunu söyledi. Gümrük Birliği'nin bu haliyle sürdürülebilir olmadığını vurgulayan Bahçıvan, şu ifadeleri kullandı: "Eğer AB kendi çıkarlarını gözetiyorsa, Türkiye'nin de kullanabileceği ticari, siyasi ve güvenlik enstrümanları vardır. Dünya değişiyor. Müzakere biçimleri değişiyor. Türkiye'nin de AB'ye öğreteceği yeni perspektifler, yeni yaklaşımlar olabilir. Bu nedenle 2026 yılının Gümrük Birliği açısından bir reform yılı olması gerektiğine inanıyorum. Türk sanayicisi ve ihracatçısı bu süreci özgüvenle desteklemeye hazırdır ve hükümetinin yanında olacaktır" dedi. "AB bizim en büyük pazarımız ama biz de AB için önemli bir pazarız" diyen Bahçıvan, Türkiye'nin AB'nin 5'inci büyük pazarı olduğunu hatırlattı. Bu kompleksten çıkılması gerektiğini savunan Bahçıvan, "AB büyük, biz küçük, psikolojisiyle müzakere edemeyiz. Avrupa'nın güvenlik ve istikrar denkleminde Türkiye vazgeçilmez bir aktördür. Buna rağmen sanayicimiz aylarca vize alamıyor. Fuarına gidemiyor, makine eksperini gönderemiyor. Bu tablo kabul edilemez."